

FOSTERHJEMSHÅNDBOK

FOR ØVRE ROMERIKE OG LUNNER KOMMUNE

Innledning

I denne håndboken har barnevernstjenestene på Øvre Romerike og Lunner kommune beskrevet ulike forventninger vi har til dere og hva dere kan forvente av oss. Når barnevernstjenesten har plassert et barn i fosterhjemmet skal fosterhjemsavtalen være nøye gjennomgått med fosterforeldrene. Det skal ha vært gjort nødvendige avklaringer så dere som fosterhjem er klare over deres ansvarsområder. Ta kontakt med kontaktperson hvis det er noe dere lurer på.

Det er forskjell på om barnet er frivillig plassert av foreldrene eller om omsorgen er overtatt av kommunen. Ved frivillig plassering er det fortsatt foreldrene som har den formelle omsorgen for barnet, men fosterhjemmet utøver den daglige omsorgen. Det må utarbeides en plan for barnet og en ansvarsavklaring om hvem som gjør hva av fosterforeldre, foreldre og barnevernstjenesten. Dette gjøres i samarbeid med barnevernstjenesten.

Når barnevernstjenesten har omsorgen for barnet er det dere som fosterforeldre som utøver daglig omsorg på vegne av barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten har den formelle omsorgen og foreldrene har foreldreansvar/er verger.

En omsorgsovertakelse er som hovedregel midlertidig, og det skal gjøres en kontinuerlig vurdering av samvær og tilbakeføring.

Barnevernstjenesten fatter vedtak om grunnstøtte, utgiftsdekning og andre forsterkningstiltak som dere har klagerett på.

1. Informasjon om barnet

Barnevernstjenesten vil gi så mye informasjon som er nødvendig for å kunne ivareta barnet på best mulig måte. Det er dessverre slik at barnevernstjenesten heller ikke sitter med all informasjon, og det kan være forhold ved barnet som dukker opp senere eller som dere vil oppdage i fosterhjemmet. Det er viktig at dere gir oss denne informasjonen slik at dette kan dokumenteres i barnets mappe. Det dere som fosterforeldre beskriver kan ha betydning for skolegang, samarbeid med foreldre, veiledningsbehov og behandlingsbehov. For at vi skal kunne gi opplysninger må dere undertegne taushetsplikterklæring.

Sjekklisten om hvilken informasjon dere skal få omfatter:

- Informasjon om barnet, herunder barnets forhistorie og relevante tiltak som har vært iverksatt tidligere
- Informasjonen vi har om barnets helse, herunder oppfølging fra BUP, evt allergier, funksjonshemninger, arvelige sykdommer etc
- Utredning av PPT og evt tiltak i forbindelse med dette
- Bakgrunnen for flytting og barnets forståelse av dette
- Hvordan barnets familie forholder seg til vedtaket
- Barnets ressurser og utfordringer, religion, etnisitet og kultur
- Videre vil dere få informasjon om barnets familie, slekt og nettverk, og annet nettverk som barnet har tilknytning til. Til andre viktige personer i barnets liv vil dere få

informasjon om når de har bursdag, slik at dere kan hjelpe barnet til å huske slike merkedatoer

- Informere om rammer for kontakt med barnets familie og nettverk

Det vil være skriftlig eller muntlig dokumentasjon på den informasjonen som fosterhjemmet får om barnet før plassering. Dersom barnevernstjenesten har vurdert ulike sikkerhetsvurderinger som samvær, sperret adresse, hemmelig telefon nummer osv, vil fosterhjemmet få informasjon om dette. Hvis det er aktuelt for deres barn vil vi informere om de tiltak som er iverksatt, og drøfte videre sikkerhet med dere. Dersom det er spesielle restriksjoner knyttet til barnet som flytter til dere, vil dette punktet også være et tema under sikkerhetsarbeidet.

2. Oppfølging fra barnevernstjenesten

Barnevernstjenesten skal følge nøye med på barnets behov og sikre at barnet har gode utviklingsmuligheter og en fosterfamilie som ivaretar dets behov for kjærlig og utviklingsfremmende omsorg. Barnevernsloven krever at barnevernstjenesten har minimum fire oppfølgingsbesøk årlig i fosterhjemmet. Dette kan reduseres til to besøk per år etter at barnet har bodd i fosterhjemmet i minimum to år og at det vurderes til barnets beste. Det første året vet vi at det er behov for mer kontakt så vi vil legge til rette for at det skal være hyppigere besøk. Vår rutine er å ha åtte oppfølgingsbesøk det første året og til sammen minimum tolv kontaktpunkter. Kontaktpunkt kan også være skolemøter, telefonsamtale eller nettsamtaler. I enkelte perioder i plasseringen kan det være behov for tettere oppfølging. Det vil da bli gjort en individuell vurdering på dette i samarbeid med fosterhjemmet. Barnevernstjenesten vet at ulike endringer kan være utfordrende for barna og fosterhjemmet. Barnevernstjenesten vil da være tilgjengelig for fosterhjemmet og barnet. Det kan være ekstra veiledning og oppfølging rundt disse periodene.

Utover normal arbeidstid må man ved akutte hendelser på kveld/natt/helg kontakte politi eller barnevernvakta i kommunen man bor i.

Det vil tildeles en tilsynsperson som vil ha oppfølging med barnet fire ganger i året. Denne oppnevnes i bostedskommunen, men vil ha et samarbeid med kontaktpersonen i omsorgskommunen.

Når fosterhjemmet har egne barn som bor hjemme bør de tilbys en samtale med kontaktpersonen i halvåret. Dette for å sørge for at alle barn i hjemmet blir fulgt opp, og at man evt kan sette inn tiltak hvis det trengs for å ivareta hjemmeboende barn.

Fosterforeldre anbefales å forberede seg til besøkene fra barnevernstjenesten. Fosterhjemmet skal skrive en rapport før besøket. Før oppfølgingsbesøk bør dere:

- Lese igjennom fosterhjemsavtalen
- Skrive ned eventuelle ting dere og/ eller fosterbarnet ønsker å snakke med kontaktpersonen om, som for eksempel hvilke utfordringer dere som fosterhjem står i.
- Tenke igjennom hva som har skjedd med fosterbarnet siden sist
- Tenke igjennom om det er noe dere som fosterfamilie trenger mer støtte til
- Tenke igjennom om det er noe som skal skje i nærmeste fremtid som det er viktig å begynne å planlegge

- Tenke igjennom behov for opplæring og veiledning
- Nye mål/fokusområder framover

Barnevernstjenesten skal også snakke med barnet under oppfølgingsbesøket, og barnet kan da ha med seg en tillitsperson dersom de ønsker det. Det må avklares med barnet i forkant av besøket om de ønsker å ha med seg tillitsperson. Barnevernstjenesten skriver referat fra alle oppfølgingsbesøk i fosterhjemmet og sørger for dokumentasjon i barnets mappe.

Barnevernstjenesten vil sørge for at informasjon om barnet oversendes til andre instanser, som for eksempel barnehage, skole, bup osv. I samarbeid med fosterhjemmet avtales det om hva og hvem som kan informeres.

For at barnet skal kunne få pass eller bankkort er det nødvendig med dokumentasjon fra barnevernstjenesten på at dere er fosterforeldre og har anledning til å be om utstedelse av dette. Vedrørende eventuelle feriereiser må dette avklares med barnevernstjenesten.

På øvre Romerike og Lunner kommune arrangerer vi i fellesskap minst en heldagssamling i året for alle fosterforeldre. Dette vil være samlinger med både faglig og sosialt fokus.

3. Forventninger til fosterhjemmet fra barnevernstjenesten

Før innflytting ønsker barnevernstjenesten at fosterhjemmet leverer et lite hefte om seg selv for å forberede barnet på hvem de skal flytte til. Her kan det være kort informasjon om dere, som navn og noen bilder av dere, eventuelt dyr og huset. Senere vil det også være viktig at fosterforeldrene bistår barnet med å gi bilder av seg selv til foreldre – der dette er hensiktsmessig og vurdert å være til barnets beste i samarbeid med barnevernstjenesten. Fosterforeldrene forventes å skrive livsbok for og med barnet. Dette er en bok hvor barnets historie beskrives med ord og bilder, for å gi barnet en bedre forståelse av livet sitt når de blir større. Det er viktig at barnet blir innlemmet i familien som et fullverdig familiemedlem, f.eks med bilder på veggene, navn på ringeklokke/postkasse og lignende. Når det gjelder barnets familie er det viktig at dere som fosterforeldre legger til rette for at barnet kan ha bilder og minner knyttet til dem der dette er vurdert som hensiktsmessig.

Alle fosterforeldre må levere to til fire årlige rapporter etter oppsatt mal om barnets fungering og utvikling og hvordan det går med barnet i det daglige. Dette vil kunne illustrere utfordringer dere står i, samt utvikling og progresjon. I tillegg skal det leveres skjema rundt samvær så lenge barnevernstjenesten ikke beslutter noe annet. Dette for at barnevernstjenesten blir godt kjent med hvordan dere opplever barnet før, under og etter samvær.

I de sakene hvor foreldre ber saken gjenopptatt i barneverns- og helsenemnda er det barnevernstjenesten og ikke fosterforeldrene som er part i saken og som skal stå for partsforklaring og bevisførsel. Det er viktig å vite at fosterforeldre har rett og plikt til å forklare seg som vitner når dere blir innkalt.

Dere som fosterforeldre ivaretar det daglige samarbeidet med alle de instansene som barnet er i kontakt med (BUP/PPT/barnehage/skole/legehjelp osv) og holder barnevernstjenesten fortløpende oppdatert der barnevernstjenesten selv ikke er med i møter.

Fosterhjemmet tar med barnet til fastlege for en generell helsesjekk så snart som mulig etter innflytning. Barnevernstjenesten vil anmode Bufetat om tverrfaglig helsekartlegging. Denne gjennomføres etter at barnet har flyttet inn i fosterhjemmet. Vi vil sammen med dere vurdere om, evt når, barnet bør vurderes til psykisk helsehjelp. Barnevernstjenesten/fastlege vil i så fall sende henvisning om dette.

Ved store livsendringer i fosterhjemmet som f.eks. samlivsbrudd, endring i arbeidssituasjon, alvorlig fysiske eller psykiske utfordringer og flytting er det viktig at barnevernstjenesten blir kjent med dette så raskt som mulig. Dette for å kunne tilrettelegge best mulig.

Barnevernstjenesten vil legge til rette for et godt samarbeid mellom fosterhjem, foreldre og andre viktige personer for barnet. Barnevernstjenesten har en forventning om at fosterhjemmet har et stort ansvar i samarbeidet med foreldre.

Barnevernstjenesten vil i samarbeid med ungdommen og fosterforeldrene informere og kartlegge behovet for ettervern i god tid før fylte 18 år.

I tillegg bes dere lese mer utfyllende i Fosterhjemsavtalen.

4. Samvær

Ved frivillige plasseringer har ikke barnevernstjenesten rett til å regulere samvær. Det bør i disse tilfellene likevel i samarbeid med foreldre, fosterhjem og barnevernstjenesten lages en plan for å gi alle en forutsigbarhet.

Barn og foreldre har, hvis ikke annet er bestemt, rett til samvær med hverandre. Begrensninger i samvær må reguleres i vedtak fra nemnd eller rett. Dette vil da være et minimumssamvær og barnevernstjenesten kan øke dette dersom det vurderes som barnets beste.

Barnevernstjenesten har ikke anledning til å redusere antall samvær, uten nemndsbehandling. Det utarbeides en samværsplan etter gjeldende vedtak/slutning i samarbeid med de involverte, denne vil evalueres årlig av barnevernstjenesten.

Samvær er vanligvis svært viktig for barnets relasjon til barnets familie, opplevelse av kontinuitet, forståelse av egen historie og situasjon. I noen tilfeller opplever man endringer i barnets atferd før eller etter samvær. Det kan forventes reaksjoner fra barnet i forbindelse med samvær. Her vil det derfor være viktig for dere som fosterhjem å støtte barnet før, evt under og etter samvær. Dere må hjelpe barnet til å forstå hvorfor de reagerer som de gjør og hva vi kan hjelpe med for at barnet kan få det bedre under samvær. Dette vil dere da få veiledning på. Samvær vil ta tid og kan være energitappende for barnet og fosterhjemmet. Det er viktig å tenke på at man ikke bare setter av den tiden selve samværet er, men også til ivaretagelse av barnet, kjøring osv. Barnevernstjenesten vil fortløpende vurdere om samværsordningen virker mer hemmende enn fremmende for barnets utvikling. Dere som fosterhjem må registrere i utdelt skjema om endringer i barnets atferd, følelser, sosialt og hvor lang tid det tar før barnet er tilbake til sin vanlige fungering. Her skal det også dokumenteres hvis det ikke er endringer. Dette er viktig dokumentasjon om det skulle bli en ny behandling i nemnd/rett.

Samværssted kan variere og vurderes ut fra barnets beste, behov og føring lagt av nemnd og rett. Dette avtales mellom de involverte i hver enkelt sak. Noen ganger vurderes det at samværet bør være i fosterhjemmet. Dette vil i så fall avklares med fosterhjemmet i forkant.

I noen tilfeller besluttes det at det skal føres tilsyn ved samvær med foreldrene. Tilsyn føres av kontaktperson eller annen tilsynsperson. Foreldrenes veileder og/eller sakkyndig deltar også noen ganger på samvær.

Dersom nemnda ikke har satt begrensninger i adgangen til telefonkontakt og annen elektronisk kontakt mellom barnet og foreldrene, kan de ha slik kontakt. Dere kan imidlertid, på lik linje med andre foreldre, sette begrensninger for barnets utgående samtaler ut fra praktiske og økonomiske hensyn. Videre kan tidspunkt for og varighetene av inngående telefonsamtaler og annen kontakt begrenses ut fra hensynet til barnet. Dere kan imidlertid ikke vesentlig begrenses eller avskjære slik kontakt. Vesentlig begrensning eller avskjæring av kontakt må vedtas av nemnda. Hvis det blir utfordringer knyttet til dette er det viktig at dere tar kontakt med barnevernstjenesten og drøfter det med deres kontaktperson.

Barnevernstjenesten skal sørge for samvær mellom søsken og andre nærstående. Fosterhjem, foreldre og barnevernstjenesten samarbeider om hvordan det best mulig kan legges til rette for disse samværene. Det betyr at fosterforeldre må være oppmerksomme på forholdet mellom barnet og søsken/andre nærstående. Det kan være barnet trenger at dere er til stede når de har samvær med sine søsken/andre nærstående. Barnevernstjenesten vil fortløpende vurdere om samvær er til barnets beste.

Barnevernstjenesten vil vurdere om det skal være samvær med øvrig familie eller nettverk. En slik vurdering vil gjøres ut fra en helhetsvurdering av barnets beste, det vil i denne sammenheng vurderes om det skal føres tilsyn.

For de fleste fosterbarn er det hyggelig å motta gaver, brev og annen oppmerksomhet fra barnets familie. I enkelte tilfeller kan dette ha negativ innvirkning på barnet og da er det viktig at dette tas opp med barnevernstjenesten. Hvis det er utarbeidet en sikkerhetsplan for barnet vil det stå nærmere beskrevet der hvorfor og evt hva som skal sjekkes.

Behandlingssamvær er en egen form for samvær hvor barnet får behandling for å styrke/ reparere relasjon til foreldre. Dette kan kun tilbys i regi av BUP/psykolog/ veileder med kompetanse på dette. Behandlingssamvær kan komme i tillegg til egne samvær.

5. Avlastning/ besøkshjem

Mange fosterforeldre opplever at det kan være behov for en «pause» i hverdagen. Avlastning/ besøkshjem er et forsterkningstiltak i fosterhjemmet som kan gi en slik type «pause». Avlastning/ besøkshjem kan gi et pusterom, og tid til å samle krefter. Det kan også være mulighet for å pleie parforholdet og ha litt ekstra tid til egne biologiske barn.

Avlastning kan også være et tiltak for at barnet skal få nye opplevelser og styrke sosiale ferdigheter. Det kan også bidra til at barnet knytter nytt nettverk. For at barnet skal kunne knytte seg til det nye fosterhjemmet, anbefales det ikke å ha avlastning de tre første månedene av en plassering. Barnevernstjenesten vil også vurdere behovet etter alder på barnet.

Barnevernstjenesten vil vurdere om det er noen i barnets nettverk som er aktuelle som avlastning/besøkshjem, dette kan for eksempel skje ved et familieråd. Andre aktuelle som kan vurderes i samråd med barnevernstjenesten vil være fosterhjemmets familie og nettverk. Det kan også i noen tilfeller være aktuelt og bruke profesjonelle aktører som for eksempel arrangerer leir for barn og ungdom.

Andre former for avlastning kan for eksempel være støttekontakt. Noen barn kan ha krav på avlastning eller støttekontakt etter annet lovverk. Dette vil barnevernstjenesten undersøke og søke om i samarbeid med fosterhjemmet.

6. Veiledning

På Øvre Romerike og Lunner kommune får alle nye fosterhjem veiledning det første året, og dette kan forlenges dersom barnevernstjenesten eller fosterhjemmet ser et behov for det. Dette vil være i tillegg til oppfølgingen som fosterhjemmene får av kontaktperson. Ut ifra hvilken problematikk/utfordringer fosterhjemmet og barnet har kan veiledning gis av kontaktperson, Støttepilar eller andre veiledere. Type veiledning og omfang vil avtales med barnevernstjenesten. I hovedsak vil det være i form av gruppeveiledning. Fosterhjemmene har på sin side plikt til å delta på denne veiledningen. Fosterforeldre prøver etter beste evne å gjøre en god innsats i møte med sitt fosterbarn, og er ofte intuitivt i stand til å være sensitive og trygge omsorgspersoner. Mange er allikevel usikre på om de gjør det riktige når de møter barn og unge som på ofte uforståelig vis gir uttrykk for sine omsorgsbehov, og tar med seg sine tidligere omsorgserfaringer inn i en ny relasjon og kontekst. Mange opplever at dette blir mer utfordrende enn de så for seg og har behov for støtte og veiledning i dette arbeidet.

Veiledning vil påbegynnes snarlig etter at barnet har flyttet inn til dere. All veiledning vil ta utgangspunkt i ny og oppdatert kunnskap om barns behov, traumesensitiv omsorg, tilknytningsteori og kunnskap om det å være fosterhjem. Denne kunnskapen vil knyttes opp mot utfordringer dere kan møte på. Det er godt dokumentert at kvaliteten på den oppfølgingen barnet og fosterforeldrene får, har stor betydning for barnets utvikling og fungering.

7. Slechts- og nettverks plasseringer

Barnevernstjenesten plikter alltid å vurdere om noen i familien eller barnets nettverk kan bli fosterhjem. En nettverks plassering vil kunne gjøre det lettere for barnet å beholde kontinuitet i livet sitt, og beholde trygge relasjoner. Å bli nettverksfosterhjem fører til en endret rolle for den som blir fosterhjem. En må gå ut av sin rolle som f.eks tante / onkel / besteforelder / nabo / lærer og gå inn i forelderrollen. Dette endrer relasjonen både til barnet, men også overfor foreldrene. Tidligere relasjoner til barnet / foreldrene medføre andre utfordringer enn et ordinært fosterhjem møter på.

Ved å bli nettverksfosterhjem blir barnevernstjenesten oppdragsgiver. Dere har de samme rettigheter og forpliktelser som andre fosterhjem, og får med dette en plikt til å følge de beslutninger som tas i fht fosterbarnet. Nettverksfosterhjemmet må forholde seg til de grenser som er satt for samvær og kontakt fra barnevernstjenestene / nemnd / rett. Dere mister dermed muligheten for å avtale annen kontakt uten at dette er avtalt med barnevernstjenesten. Under plasseringen er det viktig å ta opp ulike dilemmaer opp mot lojalitet overfor barnet / foreldre / barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten vil bistå dere med å overholde de fastsatte rammene for foreldrene dersom dette blir nødvendig. Barnevernstjenesten kan legge til rette for nettverksmøter med utvidet familie / nettverk ved behov. Nettverksfosterhjem vil få tilbud om egne kurs for nettverks plasseringer, men også få tilbud og bli fulgt opp som et ordinært fosterhjem.

8. Skole / barnehage

Barnevernstjenesten vil ta kontakt med skole eller barnehage i forkant av flytting og sørge for at det blir avholdt et informasjonsmøte så fort som mulig etter innflytting.

God kunnskap om fosterbarnets individuelle behov har betydning for tilrettelegging på skolen. Barnevernstjenesten vil gi skole / barnehage nødvendig informasjon for at disse skal kunne møte barnets behov, på samme måte som vi gir informasjon til dere som fosterhjem. Det er viktig å huske at skolen ikke alltid trenger like mye informasjon som fosterhjemmet, og det må være et tett samarbeid med barnevernstjenesten ang hvilken informasjon skolen / barnehage og eventuelt andre skal få, jmfør taushetsplikten.

Fosterhjemmet må samarbeide med skole /barnehage og andre instanser barnet trenger bistand fra, f.eks PP-tjenesten. Fosterhjemmet må delta på foreldremøter og annen kontakt med lærere, samt delta på samarbeidsmøter. Generell oppfølging ligger til daglig omsorg, men valg av skole, f.eks privatskole, ligger til foreldrenes restomsorgsevne dersom de har foreldreansvar. Beslutningen tas i samarbeid med barnevernstjenesten og barnet. Fra 15 år har barnet selvbestemmelsesrett når det kommer til skolevalg. I enkelte saker kan også barnets foreldre delta på samarbeidsmøter / tilstelninger på skolen. Dette må vurderes i samarbeid med barnevernstjenesten i hvert enkelt tilfelle. Foreldre har rett på informasjon om barnet. Barnevernstjenesten og fosterforeldrene bør også samarbeide om å hjelpe barnet med hva barnet skal fortelle selv, til lærere og til medelever.

Dersom det er til barnets beste skal fosterhjemmet legge til rette for at barnet kan besøke tidligere skole/barnehage og opprettholde kontakt med venner.

Dersom fosterhjemmet opplever at barnet strever faglig, sosialt, med skolevegring eller annet er det viktig at fosterhjemmet tar kontakt med barnevernstjenesten så raskt som mulig. Barnevernstjenesten vil følge opp dette i samarbeid med fosterhjemmet og barnet.

Skole og barnehage er viktige arenaer for sosiale relasjoner med jevnaldrende. For å bidra til at barnet oppnår en god relasjon til lærere og medelever bør fosterforeldrene

- være gode rollemodeller
- lære barnet vanlige sosiale ferdigheter gjennom å legge til rette for samspill med andre på arenaer utenfor skolen
- invitere barn hjem
- opprette og ivareta kontakt med foreldre til andre barn på avdeling/ trinnet
- bidra til godt samarbeid mellom hjem og skole

I forbindelse med oppfølging, samarbeid og tillatelser rundt bilder, kjøring osv i forbindelse med skole og barnehage, må dette avklares med barnevernstjenesten før dere undertegner avtaler på dette.

9. Ettervern

Det å være fosterhjem kan være en livslang oppgave. Barnevernstjenesten ønsker ofte at ungdommen skal bli boende i fosterhjemmet etter fylte 18 år. Det er ønskelig at fosterhjemmet følger opp i fasen som ung voksen, og i overgangen til å skulle klare seg på egenhånd. Barnevernstjenesten planlegger i samarbeid med ungdommen og fosterhjemmet, for hvordan ungdommen best kan forberedes på voksenlivet. Dersom ungdommen ønsker å flytte på hybel, vil han/hun fortsatt være i behov av å ha trygge voksne rundt seg, selv etter at oppdraget som fosterhjem er avsluttet.

Forberedelsene til ettervern skal skje i samarbeid mellom ungdommen, fosterhjemmet og barnevernstjenesten i god tid før ungdommen fyller 18 år. Ettervernstilbudet må være helhetlig og rette seg mot utdanning, økonomi, sosialt nettverk, psykisk helse, ernæring, hygiene og bosted.

For at ungdommen skal kunne bli mest mulig selvstendig, må ADL ferdigheter kartlegges. En slik kartlegging gjøres etter et fast skjema som barnevernstjenesten har. Barnevernstjenesten forventer at dere som fosterforeldre er delaktige i kartleggingen og oppfølgingen.

Når ungdommen blir 18 år omfattes den også av andre lover og rettigheter enn tidligere. Barnevernstjenesten vil bistå med å finne ut hvilke rettigheter ungdommen har. Det er naturlig at fosterhjemmet bistår ungdommen i kontakten med andre instanser, for eksempel nav, lånekassen, psykisk helse osv.

Det er viktig å merke seg at ettervern er en rettighet for ungdommen, og de bestemmer selv om de vil motta det eller ikke. Barnevernstjenesten skal dog gjøre en skjønnsmessig vurdering om ettervern er til barnets beste. Dersom ungdommen ønsker å motta ettervern, og barnevernstjenesten gir avslag på dette, skal det begrunnes i vedtak utfra barnets beste. Dette kan for eksempel være at andre instanser kan gi ungdommen bedre og mer tilpasset tilbud.

Når det er besluttet at ungdommen skal motta ettervern i form av fosterhjem, lages det en ny avtale mellom barnevernstjenesten og fosterhjemmet. Det må forventes reduksjon i forsterkningstiltak under ettervern. Dersom ungdommen har egen inntekt (for eksempel lærlingplass) reduseres utgiftsdekningen. Det er naturlig at ungdommen i denne perioden får mer og mer ansvar for egen økonomi. Det kan også være aktuelt at ungdommen får utbetalt hele eller deler av utgiftsdekningen til egen konto.

Så lenge ungdommen går på videregående skole, er det som hovedregel barnevernstjenesten som har det økonomiske ansvaret. Dette forutsetter at ungdommen har samtykket til ettervern. Fosterhjemmet har, så lenge ungdommen bor hjemme, ansvar for å følge opp og motivere for skolegang eller lærlingplass. Dersom ungdommen ikke samtykker til ettervern fra barnevernstjenesten vil det være ungdommen selv som har ansvaret, og må søke stønader fra andre instanser hvis det er behov for dette.

Mange ungdommer har behov for støtte og veiledning for å få et trygt og prososialt nettverk, for å unngå ensomhet. Dette kan være en lang prosess, hvor fosterforeldrene må bistå i å inngå og å opprettholde gode relasjoner.

Ungdommene kan ha behov for hjelp til å avklare kontakten med foreldrene. Barnevernstjenesten bistår ungdommen med dette.

Barnevernstjenesten dekker utgifter til trafikalt grunnkurs. Ungdommen må sende søknad til barnevernstjenesten om dette. Andre pakker og kjøretimer må som hovedregel dekkes av oppsparte midler, for eksempel barnetrygd. Det forventes at fosterforeldre legger til rette for at ungdommen kan øvelseskjøre. Fosterhjemmet er ansvarlig for å holde seg oppdatert på hvilke regler som gjelder for øvelseskjøring.

Folkehøyskole kan være et godt tilbud for mange ungdommer. Det året som ungdommen går på folkehøyskole, vil han/hun fortsatt være i behov av en hjemmebase å komme hjem til i ferier og helger. Økonomisk dekning av folkehøyskole, vil normalt ikke dekkes gjennom barnevernstjenesten, så det må søkes lånekassen om lån og stipend. Det må gjøres en

individuell vurdering på hvor mye kompensasjon fosterhjemmet skal få med tanke på oppfølging av ungdommen.

Ved utveksling til utlandet må dette søkes om individuelt.

Dersom det er bestemt at ungdommen skal flytte til egen bolig, skal fosterhjemmet bistå ungdommen i å lete etter alternative bosted, være med på visning osv. Det er ønskelig at fosterhjemmet er tilgjengelig for ungdommen i flytteprosessen. Dette kan ofte være en prosess som ungdommen må få bruke nødvendig tid på. I denne prosessen forbereder ungdommen seg på å forlate hjemmet *igjen*, og opplevelser fra tidligere flyttinger kan aktualiseres.

Noen ungdommer vil ikke være i stand til å bo i egen hybel. De har behov for bolig med bistand, og har mest sannsynlig rettigheter etter andre lovverk, for eksempel lov om helsetjenester. Det er viktig at barnevernstjenesten på et tidlig tidspunkt oppretter samarbeid med de aktuelle instansene. Her vil det også være aktuelt å opprette Individuell plan/ ansvarsgruppe. Barnevernstjenesten har ansvar for å sørge for å søke om verge til ungdommen, der dette vurderes som nødvendig. Ungdommen må samtykke til dette.

Det er viktig at ungdommen har kjennskap til sin egen fastlege. Fosterforeldre må bistå med å gjøre ungdommen kjent med helfo.no.

Tannlege er gratis til og med det året ungdommen fyller 18. Til og med det året ungdommer fyller 20 betales det 25 % av utleggene til tannhelsetjeneste selv.

Dersom en ungdom ikke samtykker til ettervern, vil det fortsatt være mulig å endre mening. Barnevernstjenesten kan fatte vedtak om ettervern, og dette kan tilbys helt frem til ungdommen er 25 år.

Dersom ungdommen ønsker å snakke med andre som har vært i samme situasjon, gir foreningen for barnevernsbarn tilbud for at ungdommer kan ta kontakt på barnevernsbarna.no.

10. Opphør av fosterhjemsoppdraget

På et tidspunkt vil det være tid for å avslutte fosterhjemsoppdraget. Det kan være flere grunner til dette – at barnet har blitt voksent og flytter ut, at barnet skal flytte i et annet hjem/institusjon eller at barnet skal flytte til barnets familie. Det er da viktig med et evalueringsmøte for å oppsummere plasseringen sammen med bufetat.

Det må avklares med barnevernstjenesten om hvilken kontakt det skal være mellom fosterhjem og barnet etter utflytning.

Ved flytting må det avtales mellom fosterhjemmet og barnevernstjenesten om hvordan hjemmeboende barn skal informeres og ivaretas i situasjonen.

Alle eiendeler som barnet har fått under plassering skal følge barnet ved flytting. Det er også ønskelig med bistand fra fosterhjemmet under flyttingen. Ved hasteflytting har man som regel tre måneder oppsigelse og eiendelene til barnet kan være i fosterhjemmet i denne perioden. Dette i de tilfellene man ikke har mulighet til å flytte tingene med en gang av ulike årsaker.

Der det er hensiktsmessig, ønsker barnevernstjenesten at man har en markering/avslutning for barnet med de som har vært nære i perioden barnet har bodd i fosterhjemmet. Dette må også være i samråd med barnet selv.

Ved tilbakeføring til barnets familie er det viktig at man avslutter så skånsomt som mulig og fremsnakker at barnet skal hjem. Det vil utarbeides en plan for tilbakeføring.

11. Økonomi

Godtgjøring:

Fosterhjemmet vil motta 1 G i grunnstøtte. Grunnstøtten varer så lenge barnet bor i fosterhjemmet frem til fylte 18 år. I tillegg kan det vedtas tidsbegrensede forsterkningstiltak. Tiltakene skal evalueres minimum en gang i året. Ved frikjøp vil en del tid gå med til blant annet veiledning, møter og andre oppgaver. Andre typer forsterkningstiltak kan være for eksempel avlastning og / eller veiledning, oppfølging knyttet til barnets behov. Frikjøp vurderes i henhold til regjeringens fosterhjemsstrategi, kriteriemodellen. Dersom fosterforeldrene går tilbake til jobb før det har gått ett år, må forsterkningen vurderes.

For fosterbarn som trenger spesielt stell eller særlig tilsyn kan forsterkningstiltak være nødvendig. Tiltak drøftes forut for plassering dersom barnets særskilte behov er kjent. Barnet kan ha utviklet vansker som er større enn de vanskene fosterbarn flest strever med. Eksempler på forhold ved fosterbarnet som kan gjøre forsterkningstiltak nødvendig:

- Har opplevd vold, overgrep eller andre former for relasjonstraumer
- Har vesentlige relasjons- og/eller reguleringsvansker
- Viser alvorlige atferdsproblemer, som kriminalitet, rusmiddelmissbruk, sterk utagering eller (selv)destruktiv atferd
- Har svært dårlig utviklet sosial fungering
- Har opplevd mange brudd på nære relasjoner
- Er påført skade som følge av mors rusmisbruk i svangerskapet
- Har psykisk el. fysisk funksjonshemming som krever særlig tilsyn, pleie og behandling
- En totalvurdering av situasjonen i fosterhjemmet kan gjøre det nødvendig å sette inn forsterkningstiltak selv om barnet ikke har utviklet spesielle vansker (FRA Q-1102).

Utgiftsdekning:

Den månedlige summen fosterhjemmet får er utgiftsdekning (KS) og barnetrygd. Dette skal gå til:

- Matvarer
- Klær og skotøy
- Bolig, lys og brensel
- Møbler og husholdningsartikler
- Helse og hygiene (eksklusiv utgifter ved kronisk sykdom eller funksjonshemming)
- Egenandel ved legebesøk
- Reiser og transport

- Telefon og mediebruk
- Utgifter til sport, lek og fritid
- Utgifter til skolegang i grunnskole
- Feriereiser (inkl. utstedelse av eget pass til barnet — dog må fosterhjemmet innhente tillatelse fra barnevernstjenesten til å ta med fosterbarnet utenlands og til å utstede fødselsattest/pass)

+ sparing 400 kr i mnd til f eks førerkort.

Utgiftsdekning og barnetrygd skal dekke løpende utgifter under hele plasseringen.

Etableringsstønad/Engangsstønad

Barnevernstjenesten dekker inntil 4 x utgiftsdekning ved etablering. Dette skal dekke klær og utstyr det første året, samt etablering (møbler, bilstol, ski, sykkel, telefon osv).

Barnevernstjenesten skal ha kvitteringer for alle innkjøp. Innkjøpene skal følge barnet ved utflytting. Etableringsstønad vil avhenge av hva barnet har med seg når det flytter inn og hva de har behov for.

Nødvendige ekstraavgifter

Barnevernstjenesten viser til fosterhjemsavtalen punkt 6.3.3 for utfyllende svar på dette.

Søknad om dekning ekstraavgifter skal sendes til barnevernstjenesten i forkant. Dette svares ut i form av vedtak.

Barnevernstjenesten dekker barnehageavgift og SFO. Regninger sendes direkte til kommunen.

I de første 6 mnd av en plassering må det gjøres en egen vurdering på om ferieturer for fosterbarnet skal dekkes av barnevernstjenesten. Dette gjelder ferier som allerede er bestilt før barnet ble plassert. Ferieturer etter dette skal dekkes av utgiftsdekningen. Det må gjøres en vurdering av om det er riktig at barnet skal være med på ferietur så tidlig i en plassering.

Barnevernstjenesten oppfordrer til lån av utstyr gjennom for eksempel Bua eller andre utlånssentraler hvis det er mulighet for dette.

Generelle utgifter rundt fosterhjemmets biologiske barn, dekkes ikke av barnevernstjenesten.

Konfirmasjon:

Barnevernstjenesten gir inntil 2 x utgiftsdekning hvis det skal arrangeres selskap i fbm. konfirmasjon, overgangsritualer eller tilsvarende handling til konfirmasjon.

Det ytes i tillegg ¼ x utgiftsdekning til klær i forbindelse med dette.

Skole:

Det forventes at både fosterhjemmet og barnet deltar på planlagte dugnader i forbindelse med skoleturer. Dersom barnet flytter inn i fosterhjemmet og resten av klassen har spart inn en viss

sum, må barnevernstjenesten kompensere denne summen. Utover dette må fosterhjemmet betale av utgiftsdekning.

Barnevernstjenesten dekker som hovedregel ikke utgifter til private skoler. Ved unntak må det sendes søknad til barnevernstjenesten. Ved skolebytte skal barnets foreldre med foreldreansvar samtykke.

Førerkort:

Kommunen dekker som hovedregel trafikalt grunnkurs, etter søknad fra fosterbarnet.

Søknad om ytterligere bistand til dekning av førerkort vil bli behandlet i henhold til føringer fra statsforvalter.

Det anbefales at fosterforeldrene oppretter sparekonto for fosterbarnet. Til førerkort, bsu osv gjennom perioden barnet er plassert.

PC / telefon:

Barnevernstjenesten må ha skriftlig søknad og innhentet prisoverslag. Vurderingen gjøres ut fra barnets alder og behov. PC/ telefon dekkes i utgangspunktet av etableringsutgifter, utgiftsdekning, barnetrygd og oppsparte midler. PC dekkes fortrinnsvis fra ungdomsskolealder. Bistand til PC er en engangsutgift.

Kjøregodtgjørelse:

Reiser til spesialisthelsetjenester dekkes av Pasientreiser. Fosterhjemmet må søke om dette. Ved vedtak om avslag, dekkes reisen av barnevernstjenesten. Vedtak må fremvises.

Kjøring til og fra samvær, avlastning og behandling som ikke dekkes av Pasientreiser dekkes av barnevernstjenesten. Kjørelister må leveres månedlig.

Alle andre reiseutgifter knyttet til daglig utøvelse av omsorg, dekkes av utgiftsdekning.

Samvæerspenger:

Barnevernstjenesten dekker reise for fosterforeldrene, fosterbarn og foreldre til samvær. Enkelte foreldre får også økonomisk støtte til utgifter. Hvis fosterhjemmet skal være med som trygghetsperson som er pålagt fra barnevernstjenesten for barnet skal barnevernstjenesten betale for utgifter til aktiviteter for fosterhjemmet.

Tapt arbeidsfortjenesten i forbindelse med kurs mm. :

Barnevernstjenesten dekker tapt arbeidsfortjeneste der fosterforeldrene pålegges å delta på kurs og veiledning, og ikke er frikjøpt.

Forsikringer:

Viser til punkt 6.4 i fosterhjemsavtalen. Barnevernstjenesten skal tegne ulykkesforsikring for fosterbarnet. Ved reiser må fosterhjemmet sørge for å ha en reiseforsikring som også dekker fosterbarnet.

ORDBOK:

Tilsynsperson: En tilsynsperson er en person som er oppnevnt fra barneverntjenesten i bostedskommunen for å passe på at barnet får tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet, og at de forutsetningene som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp i fosterhjemmet.

Tilsynspersonen skal være en person barnet skal kunne snakke med om eventuelle problemer, for eksempel problemer knyttet til fosterhjem eller barnevernstjenesten. Tilsynspersonen skal besøke barnet minst 4 ganger i året. Tilsynspersonen leverer rapport til barnevernstjenesten etter hvert besøk. Tilsyn kan reduseres til to i året når barnet har fylt 15 år. Tilsyn oppheves når barnet fyller 18 år.

Tilsyn under samvær: Der det er besluttet fra nemnda at det skal være tilsyn under samvær, plikter barnevernstjenesten å skaffe en tilsynsperson som skal legge til rette for, og være til stede under samvær. Denne personen kan ha både en kontrollerende og/eller støttende rolle.

Tillitsperson: En tillitsperson er en person som barnet selv velger og som kan være med barnet som støtte, i for eksempel møter med barnevernstjenesten, i samarbeidsmøter osv. Personen må være over 18 år.

Bostedskommune: Kommunen hvor barnet og fosterhjemmet bor.

Omsorgskommune: Kommunen som har plassert barnet, og har oppfølgingsansvaret så lenge barnet er plassert.

Kontaktperson: Den ansatte i barnevernstjenesten som har ansvar for oppfølging av det konkrete fosterbarnet, fosterhjemmet og barnets familie.

Barnets plan: Ved ettervern og frivillig plassering utarbeides et dokument som skal inneholde konkrete tiltak og mål for å imøtekomme barnets/ungdommens særlige behov.

Planen utarbeides og evalueres jevnlig sammen med barnet/ungdommen.

Omsorg og oppfølgingsplan: En plan for barnets omsorgssituasjon som evalueres jevnlig og etter behov.

ADL ferdigheter: ferdigheter som kreves for å mestre hverdagen.